

Vokietijos istorijos instituto paskaitų ciklas

Vokietijos istorijos instituto Varšuvoje padalinio Vilniuje paskaitų ciklas yra skirtas istorikams ir platesnei istorija besidominčiai visuomenei. Paskaitų metu bus diskutuojama svarbiais istoriniais klausimais bei bus nuolat siekiama pristatyti naujausius ir aktualiausius mokslinius tyrimus. Kviečiami pranešėjai bus istorikai(-ės) bei istorijai artimų disciplinų atstovai(-ės) iš daugiausiai vokiečiųkalbės mokslinės erdvės. Vokietijos istorijos instituto paskaitų ciklas sieks tapti Lietuvos ir Vokietijos mokslininkų susitikimų ir komunikacijos vieta.

Paskaitos vyks pirmadieniais 17 val. Vilniaus universitete ir Lietuvos istorijos institute. Pranešimų kalba – vokiečių su sinchroniniu vertimu į lietuvių kalbą.

Kontaktiniai duomenys

Vokietijos istorijos instituto Varšuvoje padalinys Vilniuje
Jogailos g. 4
LT-01116 Vilnius
Tel.: (+370-5) 269 0102
El. p.: malinauskaite@dhi.lt

Interneto svetainė:

www.dhi.waw.pl

 /Vokietijosistorijosinstitutas

Paskaitų ciklas

2018

Max Weber
Stiftung

Deutsche
Geisteswissenschaftliche
Institute im Ausland

Vilniaus
universitetas

Padalinys Vilniuje

2018 m. rugsėjo 24 d. | 17 val.

Prof. Dr. Klaus Oschema (Bochumas)

Europos idėjos viduramžiais – kontinento kontūrų formavimasis

Renginio partneris: Vilniaus universitetas
Renginio vieta: Vilniaus universitetas, Istorijos fakultetas,
211 aud.

Ilgą laiką mokslininkai darė prielaidą, kad Europos sąvoka neturėjo didesnės reikšmės viduramžių visuomenėms. Nuo 1980-ųjų metų medievistikos publikacijose Europos idėja labai stipriai išpopuliarėjo – Europa pakeitė tautos sampratą kaip istorinį atskaitos tašką. Tačiau abu šie moksliniai požiūriai istoriškai nėra visiškai teisingi.

Šiame pranešime klausytojai bus supažindinti su Europos idėja ir jos raida, kurią vystė viduramžių rašytojai ir mąstytojai: nuo pirmųjų apibrėžimų ankstyvaisiais viduramžiais ir Karolingų klestėjimo laikotarpiu iki polemikų Europos idėjų kryžiaus žygių bei turkų karų laikotarpiu 15 a. ir baigiant gilesniais kultūriniais Europos sąvokos apibrėžimais. Šio proceso metu svarbų vaidmenį atlikdavo Europos sienų klausimas ir polemika išorinės grėsmės atvejais. Tad kyla klausimas, kaip ši prieštaringa Europos samprata, žemyno pavadinimą pavertusi savotišku politinių rietenų įrankiu (Kampfbegriff), buvo realizuota.

Klaus Oschema yra Bochumo Rūro universiteto Viduramžių istorijos katedros profesorius. 2012 m. Heidelberge jam buvo suteiktas habilitacinis mokslo laipsnis už darbą „Europos vaizdiniai viduramžiais“. Naujausia monografija: „Europos vaizdiniai viduramžiais“, Ostfildernas, 2013.

2018 m. spalio 29 d. | 17 val.

Prof. Dr. Günther Heydemann (Leipcigas)

Sėkminga transformacija – sėkminga vienybė? Vokietija 30 metų po susivienijimo

Renginio partneriai: Vilniaus universitetas ir Vokiečių kalbos dienos „Ö kaip vokiškai?“
Renginio vieta: Vilniaus universitetas, Istorijos fakultetas,
211 aud.

Iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad Vokietijoje viskas yra tvarkoje. Šalis yra užsienio ir saugumo politikos stabilumo pavyzdys Europoje ir Europos Sąjungoje, o jos ekonomika, kuri yra patvariausia ES, sparčiai auga. Nedarbo lygis išlieka labai žemas, valstybės skola nuolat mažėja, o nuo 2015-ųjų metų Vokietija dar ir priėmė apie vieną milijoną pabėgėlių. Tačiau dažnai yra pamirštama, kokius fundamentalius politinius, ekonominius ir socialinius transformacijos procesus ši šalis išgyveno taikios 1989-1990-ųjų revoliucijos Rytų Vokietijoje metu bei Vokietijai susivienijus. Šio pranešimo objektas bus ne pati revoliucija ir jos istorija, bet jos iki šių dienų neblėstantis poveikis įvairioms Vokietijos gyvenimo sritims.

Günther Heydemann yra Leipcigo universiteto Naujosios istorijos katedros profesorius emeritas. 1991 m. jam buvo suteiktas habilitacinis mokslo laipsnis už darbą „Konstitucija prieš revoliuciją: britų politika Vokietijos ir Italijos atžvilgiu 1815-1848“. Nuo 2009 iki 2016 m. jis buvo Hannah Arendt totalitarizmo tyrimų instituto prie Drezdeno technikos universiteto direktoriumi. Naujausia publikacija: „Nuo Rytų bloko iki Europos Sąjungos. Lyginamieji transformacijos procesai nuo 1990“, Niu-jorkas/Oksfordas, 2017 (kartu su Karel Vodička).

2018 m. lapkričio 26 d. | 17 val.

Prof. Dr. Thomas Wünsch (Passau)

Potockis – Zaleskis – Malinovskis. Etnologijos inovacijos tuometinėje Lenkijos – Lietuvos valstybėje (nuo XVIII a.)

Renginio partneris: Lietuvos istorijos institutas
Renginio vieta: Lietuvos istorijos instituto Baltojoje salėje

---

Iš Krokuvos kilęs Bronislavas Malinovskis (1884-1942) yra paprastai laikomas kertine etnologijos ir kultūrinės antropologijos figūra. Jis yra asocijuojamas su „armchair“-etnologijos pabaiga bei metodologinio perversmo pradžia, išsiskiriančia savarankišku lauko tyrimu ir funkcionalistiniu mąstymu. Šiuo pranešimu siekiama parodyti, kad Malinovskio tautietis Janas Potockis (1761-1815) turėtų būti laikomas svarbiu jo pirmtaku, kadangi jis žymiai anksčiau už patį Malinosvkį pradėjo įgyvendinti metodinius pokyčius etnologijos srityje. Iš Podolijos kilęs Potockis, reiškęs simpatiją Rusijos imperijos carui Aleksandrui I-ajam bei puikiai rašęs prancūziškai, išsamiai dokumentavo savo keliones po Žemutinę Saksoniją, Olandiją, Egiptą, Maroką, Turkiją bei didelę dalį Rusijos. Jo istoriografiniai kelionių aprašymai, ypač susiję su jo kelionėmis Astrachano stepėmis bei į Kaukazą („Kelionė Astrachanės stepėmis ir į Kaukazą“, 1797-1798), pristato Potockį kaip „naująjį Herodotą“, kaip jis save ir norėjo matyti. Aprašydamas šias keliones Potockis remiasi tokiais metodais kaip dalyvaujamasis stebėjimas, įvairialypis informacijos rinkimas bei „institucijų“ analizė (pvz. ritualinių šokių). Šio Potockio išskirtinumo įrodymas yra iš Minsko kilusio etnografo Bronislavo Zaleskio (1819/20-1880) kelionės po Kirgizijos stepes, kurių metu jis rėmėsi būtent Potockio naudota metodologija.

Thomas Wünsch yra Passau universiteto Naujosios ir naujausios Rytų Europos istorijos ir kultūrų profesorius. Naujausia publikacija: „Priešo vaizdinys. Antagonizmo ir kultūrų tarpusavio sąveikų konstravimas turkų karų laikotarpiu. Vidurio ir Rytų Europa, Italija ir Osmanų imperija“, Berlynas, 2013. (kartu su Eckhard Leuschner). Profesorius Wünsch šiuo metu yra Vokietijos istorijos instituto Varšuvoje mokslinės tarybos pirmininkas.